

המניה פרק שלישי בבא קמא

לב.

עין משפט
נר מצוה

גג א מ"י פ"ו מהלכות
חובל ומזיק ה"ח סמג
עשין ע"ט ט"ז ח"מ ס'
שעט סעף ג'
גד ב ג ד ה מ"י שס
טו"ש"ע שס סעף ג'
גה ו ז ח מ"י שס פ"ד
הלכה ח סמג שס
טו"ש"ע ח"מ ס' תפא
סעף י' וטו"ש"ע אה"ע
ס' פג סעף ג'
גו ח מ"י פ"ז מהלכות
נזיק ממון הלכה כ'
סמג עשין סו סח טו"ש"ע
ח"מ ס' שפט סעף כ'
זט ט מ"י פ"ו מהלכות
חובל ומזיק ה"ח סמג
עשין ע' טו"ש"ע ח"מ ס'
שפט סעף ח'
גח י מ"י שס טו"ש"ע
שס סעף ז'

רבינו חננאל (המשך)

ברבצה במהלכת חייבת.
לימי' מנחי' מסייעא ליה,
ירשא לספא וסיפא
לירשא וירשא דקתני אם
עמד בעל הקורה חייב,
רכיון שעמד בעל הקורה
ברבצה במהלכת דמי,
וקתני חייב כריש לקיש.
ומתמיהין, והא סיועא
בעיא ביטעא דמי דאמי'
לך לא מסתיין דרבצת
ברישו הרבים אלא חבטע
עלי, אלא מקשה קשיא
טעמ' דביטעא ולפיכך
חייבת, הא לא ביטעא
אלא דחוקה מהלכת
ברבצה פטור, והא מתני'
שביתת החבית בקורה
ורמילא היא וחייב, ופריך
מתני' דרמא' כי שורא,
עמד בקורה לרוחב הדרך
ופס הדרך, הכא נמי
דרבנא פרה בחד גיסא,
איבעי ליה לסגוי באיך
גיסא, סיפא לימא מסייעא
ליה לירשא דריש לקיש,
היה בעל חבית ראשון כו',
כיון דאמרי' כיצד הרגל
מוצת בהא שמעא
דריש לקיש, ר' יוחנן אית
ליה הא דריש לקיש, ש"מ
היכל' כותיה, ודברי
רבא ורב פפא דאמי' אגא
פליגנא עליה לא משגחין
ביה, ויש אומ' כיון דרבא
ברא חוב' כותיה,
מתני', שנים שהיו מהלכין
ברבצה הרבים אחד רץ
ואחד מהלך או שהיו
שניהן רצין והזיקו זה את
זה פטורין, אוקימ' בערב
שבת בין השמשות, והכי
קתני בד"א בערב שבת
בין השמשות אבל בחול
אחד רץ ואחד מהלך זה
שרץ חייב, ואפי' בחול
שניהן רצין פטורין, אמר
ר' יוחנן הלכה כאיסי
דתניא איסי בין יהודה
אמי' רץ ואחד מהלך
משה ומרדכי איסי [בנר]ם
שבת בין השמשות שהיו
פטור מפני שהוא רץ
ברישו, מאי ברשותו, פי'
ברשות מצוה, כו' חנינא

ואם עמד בעל קורה חייב. בגמרא מוקי דרמיא לקורה כשלדא
אבל אי לא רמיא כשלדא פטור דאיבעי ליה לבעל חבית
כשראה שעמד בעל הקורה לסגוי באיך גיסא כדי שלא יזיק אבל
כי הוי כשלדא לא פשע בעל החבית דלא ידע כשעומד כשלדא אה"פ
שגוף האדם רואה כשעמד מה שעמד
כשלדא אין רואה אבל קשה דבסיפא
אם עמד בעל החבית אמאי פטור
דחבית לא מסתבר דהוי כשלדא
שהוא דבר קטן וה"ל לבעל הקורה
לסגוי באיך גיסא כדי שלא יזיק
בעל חבית דהא כשבעל חבית
אחרון מוטל עליו לסגוי באיך
גיסא כדי שלא יזיק [וחזק] כ"ש כשבעל
קורה אחרון דאיבעי לסגוי באיך
גיסא כדי שלא יזיק כדפי' (לעיל דף
גכ.) גדי כלב שנטל חררה ועוד דגם
זה דוחק שהאדם רואה שהוא עומד
ואין רואה שהוא עומד כשלדא ונראה
לר"י דאורחא דמילתא הוא כשהולכין
בעל חבית ובעל קורה זה אחר זה
דאין האחרון יכול לעיין בחזיתו
שהולך לפניו כל שעה ולכך כי לא
הויא קורה כשלדא יש לאחרון ללכת
במחלוקת הלוכו באיך גיסא כדי
שלא יזיק או שלא יזיק ע"י עמידת
הראשון אבל כשנושא את הקורה
כשלדא אין לאחרון להסתלק באיך
גיסא בין שהוא בעל קורה בין שהוא
בעל חבית ולכך אין פושע אלא
הראשון כשעמד ומיירי מתני' בין
ירשא בין סיפא שהקורה כשלדא:
תרוייהו כי הודרי' גינהו. שאף
בעל חבית מסייע
בשצירתה שזדך הלוכו הטיח חביתו
בקורת חצירו וא"ת ואם כן ל"ל
שלוה רשות להלך אפי' אין רשות
לא לזה ולא לזה פטור בעל הקורה
מטעם זה וי"ל דנא למעטוי אס היה
בעל קורה רץ ובעל חבית מהלך
אע"פ שבעל חבית עצמו הטיח
החבית אע"פ דפטור דמתני' אחד
רץ ואחד מהלך היינו משום דקסבר
ש"ס לו לרוץ כזה"ר אבל כשנושא
קורה על כתפו אין לו רשות לרוץ
א"נ מנתיבין דאחד רץ ואחד מהלך
מיירי בע"ש כדמוקי לה רבי יוחנן
אי נמי י"ל דנא למעט במקום שאין
לו רשות להלך כגון בחצר בעל
החבית דכיון דאין לו רשות לבעל
[הקורה] להלך אין לבעל חבית ליזהר
ממנו מיהו כשעמד בעל חבית חייב

תרוייהו כי הדדי גינהו. שניהן שוין בשצירתן שאף בעל חבית סייע
בשצירתה: **הנפשות העושות.** נושא ונושפת כשעמד: **כרובות**
במהלכת. דבעל קורה שעמד הוי משונה שאין דרך לפוש כזה"ר:
הא סיועי צעיא. דכרובות במהלכת חייבת: **אלא מקשי נמי קשיא.**
מתניתין לריש לקיש דאמר בעטה
רוצלת חייבת: **הא הווקא ממילא.**
מהלכת כרובות פטורה והכא קתני
במתניתין דממילא חייב: **מסניסין**
דפסקא. קורה לאורחא כשלדא שהיו
ראשיה לרוחצ הדך הלך אפילו
ממילא חייב שאין דרך לבעל חבית
לנטות: **לסגוי באיך גיסא.** הלך
טעמא דבעטה אבל ממילא פטור:
מסניסין. דקא מסגי בעל הקורה כי
אורחיה ואין כאן שינוי הלך פטור
אבל מהלכת שבעטה כרובות שימא
את דרכה ואימא לך דחייבת: **מתני'**
שניהן פטורין. כדמפרש בגמרא: **גמ'**
מפני שרץ [ברשות]. מפרש לקמן:
הא סו למא לי [השסא] אחד רץ
ואחד מהלך. דרך שניה ומהלך לא
שניה פטור שניה רצים מנעיל:
צואו
הנפשות העושות מקרב עמם הנאה לתרוייהו אית להו איהו מעשה הוא
דקעביד: היה בעל קורה ראשון כו': **אמר ריש לקיש** שתי פרות ברה"ר
אחת רבוצה ואחת מהלכת בעטה מהלכת ברבוצה פטורה רבוצה במהלכת
חייבת לימא מסייע ליה היה בעל קורה ראשון ובעל חבית אחרון נשברה
חבית בקורה פטור ואם עמד בעל קורה חייב והא הכא דכרובות במהלכת
דמי וקתני חייב ותסברא הא סייעי בעיא לא מסתייא דלא מסייעי אלא
מקשה נמי קשיא מעמא דבעטה הא הווקא ממילא פטור והא מתני' דממילא
וקתני חייב מתני' **דפסקא** לאורחא כשלדא הכא כגון דרבעה בחד גיסא
איבעי לה לסגוי באיך גיסא אלא סיפא דמתני' מסייע ליה לר"ל דקתני
היה בעל חבית ראשון ובעל קורה אחרון נשברה חבית בקורה חייב ואם
עמד בעל חבית פטור והא הכא דכמהלכת ברבוצה דמי וקתני פטור מתני'
דכי אורחיה קא מסגי הכא א"ל **גמ'** דאית לך רשות לסגוי עלי לבעטוי
בי לית לך רשותא: **מתני'** שנים שהיו מהלכין ברה"ר אחד רץ ואחד
מהלך או שהיו שניהם רצין **א** (הוויקין זה את זה שניהם פטורין: **גמ'** מתני'
דלא כאיסי בן יהודה דתניא איסי בן יהודה אומר רץ חייב מפני שהוא משונה
ומודה איסי בע"ש בין השמשות שהוא פטור מפני שרץ ברשות א"ר יוחנן
יהלכה כאיסי בן יהודה ומי אמר רבי יוחנן הכי **והאמר ר'** יוחנן הלכה כסתם
משנה ותנן אחד רץ ואחד מהלך או שהיו שניהם רצין פטורין מתני' בע"ש
בין השמשות ממאי מדקתני או שהיו שניהם רצין פטורין הא תו ל"ל השתא
אחד רץ ואחד מהלך פטור שניהם רצין מבעיא אלא הכי קאמר אחד רץ ואחד
מהלך פטור בד"א בע"ש בין השמשות אבל בחול אחד רץ ואחד מהלך חייב
שניהם רצין אפי' בחול פטורין אמר מר ומודה איסי בע"ש בין השמשות שהוא
פטור מפני שרץ ברשות בע"ש מאי ברשות איכא כדר' חנינא **דאמר ר'** חנינא
בואו

בעל קורה אפי' שניהם ברשות כיון שעשה כל הדין דדוקא משום דתרוייהו כי הדדי גינהו פטורין ליה ולא דמי לעמד בעל חבית דמתניתין
דכיון שהוא ידע שצא אחריו בעל קורה נושא כשלדא פשע בעמידה כדפי' במתני' ואי חבית נמי איירי דהויא כשלדא אמי נמי שפיר:
איהו קעביד מעשה. ומיהו לענין חטאת ולענין מלקות חייבת דרמנא אהשניה להנאה מעשה: **דרמיא בשלדא.** וא"ת והלא
בקדרין מחייב עליל כשנתקל השני בראשון ולא אמרין איבעי ליה לסגוי באיך גיסא והסת' לא מיירי כשלדא דלא מוקמינן
דפסקא דאורחא כשלדא אלא דאם מהלכת פטור ונלו כולם וי"ל כשנפל אין רשאה ולא מני' א"ל איבעי לך לסגוי באיך גיסא:
איבעי לה לסגוי באיך גיסא. שלא תהא ניווק וא"ת והא אפי' להזיק את לה רשות לסגוי עלה וי"ל משום דהוי רגל ברשות
הרצים ואזיעוט נמי לא מייחייב משום דכל המשנה וכל אחר ושינה זו פטור: **והא הכא דכמהלכת ברבוצה דמיא.** תימא
מאי ס"ד השתא וכי סובר הוא שאם שבר במתכוין שהוא פטור כמו בעטה מהלכת כרובות הא פשיטא לך כריש פירקין דשובר חייב
דבאדם לא שייך כל המשנה כו' וי"ל דס"ד כי הוי דמתני' פטורין בעל הקורה לפי שבעל חבית גורם לו בעמידתו שאין לו לבעל
קורה ליזהר שמה יעמוד בעל חבית ה"נ פרה רבוצה לה למהלכת שבעטו זה ואין לבעל הפרה ליזהר שמה תמא פרה רבוצה
ברשות הרצים ותבעוט זה פרתו ומשני דבשציל שרצנה לא גרמה לה צדק שבעטו זה דנהי דאית לך רשות לסגוי עלאי לבעטוי
זי לית לך רשות: **שנים** שהיו מהלכין וכו' והזיקו זה את זה פטורין. שכל אחד גרם לעצמו חבלה זו ולא הזיקו [וא] ממנן במתכוין אלא
לומר הזיקו זה בזה כדאמר' בהפריה (לקמן דף מח: מח: וס"ט) שניהם ברשות שניהם שלא ברשות הזיקו זה את זה מיידין הזיקו זה בזה פטורין:
ונתמזה

(א) לעיל כ. דר. (ב) לעיל
לא: (ע"ש: א) לעיל כד:
(ד) נ"י רש"י לקמן מח:
ד"ה חייבין, (ה) [שבת מח:
וסינ', (ו) שם ק"ט. ע"ה,
(ז) ד"ה שניהם],

תורה אור השלם

1. כי כל אשר יעשה
מכל התועבות האלה
ונברתו והפשות העשת
מקרב עמקם:
ויקרא יח כט

הגהות הב"ח

(א) במשנה והזיקו זה את
זה. י"ב היינו הזיקו זה בזה
שלא בטונה אבל הזיקו
בכוונה חייב כן פרש"י דף
מח ע"ב ע"ה:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה שם כו'
ולא הזיקו כו'. י"ב והכ"ה
כח דהזיקו ממש ופטורים
הואל תרוייהו עבדי
מעשה:

מוסף רש"י

בעטה מהלכת ברבוצה
פטורה. ואפי' דכריש
חייבת, הכא פטורה דכל
המשנה כגון זו שצדקה
כריש, וכל אחר כו'
(לעיל ב.) דלא היה
לך לרוץ כריש"י (ועד'
כד.). כשלדא. מניח
המשלכת לעבר הדך
ברבצה וממלאה את
כל הדך, שלא נעלה
דלאמרין בעמלם עליו
קיימת (ועד' דא). והזיקו
זה את זה שניהן
פטורין. נמוקין לא שני לן
בין מתכוין לשלש מתכוין,
והא דתנן שנים שהיו
מהלכין כריש"י והזיקו זה
את זה פטורין, הלא
הזיקו זה את זה, ולא
דק בלשמה (קטן מח.).
הלכה כסתם משנה.
רבי הוא סדר השמות
וכשרה דכריש חס ופשו
בעיניו שאין קום ולא
הזיק שם אחרון עליהן
כדי שלא יהא שניה מפי
יחד ונזקין כללו שני מפי
המכוסים וישו ממוקן
(ביצה ב.).

רבינו חננאל

זה בא בחביתו זה בא
בקורתו. הא דבעא רבה
בר נתן מרב הונא המזיק
את אדמי' בשמשי
המטה מהו, אפי' שש
דאע"ג דתוריהו אית להו
הנאה, איהו לחודיה קא
עביד מעשה, ואם הדיק
אמי' ריש לקיש ב' פרות
לעיוני. היה בעל קורה
ראשון ובעל חבית אחרון.
אמי' ריש לקיש ב' פרות
ברישו הרבי' אחת רבוצה
ואחת מהלכת, ביטעא
מהלכת ברבוצה פטורה,